

nak mam habiyas ray ka:ra' hapoy-- kinSiwa'an

kakhayza'an hayza' ka kakibizo'an minhae:ar ila. haeba:an kamakibizo'
masay, ma' hayza' pizpiza' ka mae'iyah 'okay pasay haysiya 'i'iyah.

ray 'inoka' ka pinahiyo' hoeroe' honaehnge:, 'isa:a' tihoero:en ila, 'ana hiya'
ma' komoSa' “ 'okay paka:i' o! ”

soka' kano' pak'i'iyah hi lakamamatawaw? lasiya patpatemezeng
ray 'ima 'iyasiwi' hinoroe', ray hina'azem ma' 'am hayza' ka kinSiwa'an!
ma' 'iyakita' naehan ka pinaynaehpoe'! lasiya paspeng noka saboeh
tinalhaehael komoSa' kayni' masay, 'am komita' naehan ka hahila:, 'ana
tiSikas nanaw ma' kayzaeh. 'inakhini'an ka hina'azem, pakpasay a
pak'i'iyah ka mae'iyah mina! ray kinaskesan lo'aw'aw 'okay tihoero: ka
ra:an, maySoSowaw 'iyapinae'rem min'alewez ila. mae'iyah So: mae'rem
ila ma' 'am 'okik 'i'iyah ila, 'okay kita' ila ka hahila:. 'isahini So: 'oka' ila
ka kinSiwa'an, soka' 'am nak'ino' kaSkoraeh ka hini howaw?

noka 'amilika' 'inalingo' 'ina komoSa', “ 'ana hiya' ma' pakhayza' ka
kinSiwa'an, pakhayza' sowiti' ka pinalomikas, 'izi' pak'akoey 'am
papasizoeh! ” hayza' ka kinSiwa'an kayzaeh pakilwa'is homayap rima'

komi:im ka tiniS'aliyaS. 'akoey ka kinSiwa'an 'am miyatabin ila, ma' 'am
pomoti' ka hina'azem 'am maymaybih, mina 'izi' a tomal pakpapasizoeh!

kinSiwa'an 'okik koSa' tomil'itol ka hina'azem nonak, ma' ponrowa'
ray 'ima kayzaeh ka hina'azem. mak'aeae' papi ray hina'azem ka
Siniwa'an, ra:amen 'am 'okik talsekel ma' tatngor ila. hayza' ka 'ima
kayzaeh ka kinSiwa'an 'okik koSa' 'okay hola' 'in nonak a wa'is, mina
talam sepeng nonak kakilwa'isan kapanra:anan. pak'es'es ka
hina'azem, 'isa:a' kayzaeh katatngoron.

hini hina'azem 'okik noka 'al'alak nanaw; 'ana tatini' ma' hingha'
hayza' ka kinSiwa'an. 'isahini tatini' tomae'aes ka kapatawawen ila 'okay
patawaw, ma' pakoSa' nonak 'oka' ila kakilwa'isan, sosmi'ael nanaw
mahowiS a tomal. So: 'ima haeba:an 'az'azem sowiti' noka tatini' ka
kin'i'iyahan, pakra:am koSa' tatini' ma' hayza' noka sabsaboeh
ka'inhaha:o'an, nakhini ma' 'am kayzaeh sowiti' ka hina'azem.

koSa'en ka kinSiwa'an, ma' mita' ray hina'azem 'ima tilka:an ka
pinahiyo'. paktilka:an ma' pakrikrika: pakha:olhoel hi nonak.

110 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【賽夏語】 高中學生組 編號 1 號

熾熱於人心中的火焰－希望

曾有礦坑出了意外，當時正在裡頭的工人，幾乎全數罹難，僅有少數僥倖存活，究竟是什麼樣的契機，使這些工人可在黑暗中度日，是希望！這些工人們相互扶持，在暴風雪中遇難時，因體溫過低而昏昏欲睡，若不清醒，恐會喪命。

電影「飢餓遊戲」說道：「人心需要希望，有一點星火很好，但別讓它燎原！」。一個希望，能使人勇敢飛翔，多個希望，卻會變成欲望，甚至成為貪婪之人，千萬不要使星火燎原啊！

希望不僅能充滿自信，也能帶來更正面的想法，有時，就是因為心中有所希望，而改變了不可能達成的目標，立下宏願，給自己一個可以努力的目標。

說起「希望」，人們似乎覺得這是年輕人的專利，實際上，希望與人的年齡是沒有關係的。如果社會能夠對老年人抱持希望之光，或許會在一定程度上解決這個問題。

所謂「希望」，是存在你我心中的一盞明燈，在逆境中有所安慰，在順境中不致迷失自我，並使它的光芒照耀於世界！

hoema:hoero: kakhayza'an 'ima haysiya korkoring

yako miririi' ray bato' babaw, Sakosoza ray pinamowa'an ka
waszeh 'om'omaeh, ziza ma:hoero: ila kakhayza'an 'ima haysiya
korkoring...

hayza 'aehae' ririm'anan, yako haysiya minae'rem bazae' yaba ki 'oya',
bazae' latar hi 'oya' ki yaba' 'am rima' ila mata:waw. yako 'omam'amoeh
min'itol 'omoe'oe: komSa': " 'oya' 'ayna:a' naehan 'iyakin, yako 'am
rima' 'oyeh! " pina'yaka:i' 'i'ini' sizaeh, kayzaeh ila nisya pinhahway ka
lolok, 'inmana'a ka tatpo' ni 'oya' kayzaeh ma' binilis ila ray hima'.
kaysa'an ka hahila: kin minremreme' 'oyeh! 'az'azemem 'insa'an 'am
tiS'a'i' ka hahila: 'isa: tal'awan ka tatpo'.

yami 'insa'an 'am rima' kabih no ba:la' ray 'om'omaeh mata:waw,
yako haSa' nahan mata:waw. hiza 'omaeh 'al'alian ki lolongan, yako
ma:'az'azem nanaw ka'oSa'en ray lolongan, kayni' mae'rem ma' 'am
taniSowaw hi 'oya' ki yaba' mowa:i'. 'oya' ma' ra:am komSa'
yako 'iyakina ba:aw ray lolongan, 'isa: nisiya ka tata:oS ka 'aelaw ma' pin
tal'awan ila. 'oya' komSa' kaysa'an rikrika: atomalan, So'o kayzaeh rima'

ba:aw ray lolongan, 'oka' ial, 'iya'azem 'am ba:aw, yako 'ima Siyae' Sa'
" yao ra:am! "

potngor ila ray 'om'omaeh layaba' mata:waw ila, 'oya' kayni' naehan
ma'an Si'oSa' ray lolongan, 'aewhay kin minreme' 'am 'iyaezaw
naehan 'isa: yao minSa'la' ray kabih komoih ka hoewel romakep
ka 'ae'aewzaeh. 'okik honaehnge: rikrika: atomalan ila. raring
lalowalowang ila, yako manabih hi 'oya' 'isa: maraS ka tata:oS rima' ila
kabih ray lolongan. yako toma'aes ka lolok romakep ila ka 'aelaw, 'oka'
ila, 'ana sowiti' ma' 'oka' ka tina:oS, yako' hinibih 'am toma:oS ka
hiza 'aehae' 'ima sobae:oe' ka 'aelaw, 'okay 'iya'azen SipanSaSa:en ray
ralom 'izo'. yaba' ki 'oya' komita' yako minaSa:eng ray ralom 'izo', 'ima
sawa' komSa', " la'oz ila! tayla talobih ila! "

'isahini, yako mowa:i' ila naehan rini ray kakhayza'an ma'an
kaSpinSiyae'an, bazae'en kin kayzaeh ka hin'az'azem. 'oka' hini
ka 'om'omaeh nakhara 'ol'olae'an ila, lolongan ma' titi'an ila ka ralom,
yako tatini' ila!

憶兒時

我站在大石上，望著對岸的高粱田，腦海中浮現兒時的畫面。

如今再度回到兒時玩耍的地方，我感到特別親切。

有天清晨，我穿好雨鞋、拿好帽子，跟著父母到對岸的田間工作，田裡離溪邊很近，我一心想抓魚玩水，犧牲睡眠也要跟爸媽出去。媽媽已替我備好捉魚蝦的網子和水桶。媽媽說可以到溪裡玩，但要注意安全。

到了河邊，爸媽在一大片高粱田中除草。我在一旁玩土，媽媽讓我在一旁玩土、挖蚯蚓和抓螞蟻。過一會兒，太陽越來越大，我拿漁網和水桶到野溪裡玩水。我脫下雨鞋，光腳踩在水裡，看著水中的小魚苗，怎麼也抓不到。後來看到一尾較大的魚，轉身時不小心絆到石頭，整個身體泡在水裡。爸媽看我跌坐在水裡，笑說：「玩夠了！我們回家吧！」

noka SaySiyat katatngoran tinal'oemaeh

noka SaySiyat 'oka' ka 'ima maynonak kakrarotonan kaspengan
no 'al'alak, hayza' ma' ray kapaSbaki'an noka tatini' pina'allowa' a
binalong. noka SaySiyat kaspengan, 'aring 'o'owa' tabin tatini', 'i'ini i
Sekla' ka 'oemaeh, ma' hayza' nom pabasez pakra:am ka kaspengan.
tani 'in nonak a Sinrahoe' kapaSbaki'an, nak pa'allowa' tomortoe' ka
howaw, ray pinapoe'oe'an ra:an, tanikawaS pinanra:an, mabasez, 'ibabaw,
makaksi'ael o masay, ray kin'i'iyaeahan nak hayza' ka'inintani'an, ra:am ila
komoSa' ray 'ima 'awmomza', 'ima 'iyasiwi' mabasez ila saboeh. ra:am ila
komoSa' kin'i'iyaeah naka kaspengan pabasez ka mae'iyaeah.

'ana rayno' So: tatini' 'am 'omangan ka 'al'alak tomortoe', 'ana 'ima
sa'owaz a 'ima 'awmomza', 'al'alak mina tanipinayaka:i' tiSkobae:oeh Sa'
"a:ay! "hini 'isa:a' noka 'al'alak kataniSowawan kaspengan. tatini' ma'
kayni' a tomal noka 'al'alak Sikba:in a tikot nak 'oka' ka pae'zo'. 'isa:a'
kakhayza'an hayza' ka kaspengan nom tomalam ka 'al'alak tatngor ila.

'aeae' howaw koSa'en malakem. So: 'okay makSa' potngor ray hito',
mari' ka ta'oeleeh noka 'aelae', Sibih ka pinobae:aeah maray kaSlar

paktata:a'en rae'oe:en, ma' mae'rem ki 'inokik tal'izaeh ka ta'oeleeh. 'am
lobih ila, ma' wawa:ih 'am pama' a komalahang 'okay kakonibih.

'aeae' koSa'en hambel ka nepen. kamamanra:an 'oka' ka ka'o:olan,
So: rima' ka ba:i' makSa' baba:ok, wawalae' ka bori: sini'ael, Siboy:ay ka
tatini' a 'ima 'okik wa'isan; ma' komoSa' pahola' ka kasnaw rinae'oe:,
ma' 'okay mintatiyal kayzaeh kapanra:anan. minkoringan 'oka' ka ka'o:olan
Sa' tatngor ila ka tinal'oemaeh, ma' komoSa' 'amkay biSbiS ka nepen,
kayzaeh nom komalahang ka taew'an.

'aeae' naehan noka tatini' torongen 'okay koSa' min'i:il. ray 'am
patabil a kakrarotonan noka mae'iyaeah Si'iyaka:i' Sa' ba:in mina pakSikar
ka tatini', ma' 'aewhay nonak. 'ima ba:in kayni' noka saboeh, 'ana komoSa'
mae'iyaeah kayaeh a taew'an liyaboe' ma' 'okaS nanaw.

koSa'en malakem ki hambel ka ka'o:olan 'isahini 'oka' ila. 'isahini
paSta'ay 'am tomkaw mari' ka 'ineseng minSa'la' tomalam
tomkaw, 'al'alak 'ima monhael rima' noka 'aza' hawaken pakaSbaboyen
rima' tomalam. hini to:o' hae:wan 'inokik pakkayzaeh ka pinae'rem ka
kinnarmeS ki hina'azem tinalam ma' 'iwan naka katatngoran kaspengan.

賽夏族成年禮

賽夏人對於成年並未舉行特別儀式，只是在祖靈祭由氏族長老訓勉。儀式中有包含著叮嚀和訓示意涵，在出生、成長、結婚、死亡時，生活即儀式，儀式即生活。

不論在任何場合，年長者都可對年輕人說教，而長輩最忌諱的是年輕人的「懶」與「膽小」。過去會以一些儀式考驗少年。

一為出草無法趕回部落需外宿時，從敵首喉頭接飲流淌下來的酒，並與未梳洗過的頭顱共眠。返途中，輪流背負並三餐哺食照應，絕不可推託。

一為拔牙。男性缺門牙，空氣入肚易飽，減少肉類啃食而轉予給老弱者，亦控制喝湯量，不致腰腹凸出影響行動。女性缺齒，表示達適婚年齡。

還有毫無怨言接受長輩的差使，尤其在祭祀或祭典活動，若被人喊懶惰，除了蒙羞於家族外，對於自身也會造成困擾，出草及拔牙至今已消失，差遣則因現今思維改變而改變。目前在 paSta'ay 跳取芒草結的儀式前，初次參與的青年需由主祭帶領試跳，連續三個通宵達旦，是耐力與意志力試煉的成年禮。

paSta'ay

na'amiSan 'oeso' minbolboli' ila, sizaeh 'ima kipazay, minpazayan Siroton ray pinatiyayan langlangihan, habis kaehlek Sihokhok ila ray saksaka: binlengan, kinipazay pak'ae:'ae:iwen taebo'on ray hobos Siroton ray saksaka:, 'aroma' papaytata'en pa:Si'Si'in kasi'aelen.

baki' minaSa:eng ray ka:Seb nonak ngalngalngal Sa' " hini 'aehae' tinal'oemaeh kapaSta'ayan potngor ila ka 'ilaS ", honhae:i' nanaw bazae' hi baki' 'oemo'oe' hi yaba' " 'oemaw, 'oemaw, Sa'ila kobae:oe'h hila: mama' tapaehraehrang ka papo'oe'an ka hahila:, 'isa:a' hini tinal'oemaeh 'am 'ita' ila rima' ray kilapa: papo'oe' ", kayzaeh ila pinaehraehrang, pakra:am ka Say kilapa: titiyon ka 'oSa'an ka hahila: ", titiyon tal'awan ila ka 'araSen, poSak ila ka pinobae:ae'h.

potngor ila ka papo'oe'an hahila: rima' ila kilapa: papo'oe', titiyon ki titiyon maehraehrang ka paSta'ayan ki 'a'iyalaeho:an ka hahila:, 'aroma' Sinraeho' ma' 'okik mangabas, kayzaeh ila pinapo'oe' ma' ma:tol ila ka paSta'ay kapa:tol, sizaeh ka pinapo'oe'an SaySiyat saeboeh tal'awan ka kayba:en nom paSta'ay, tomamol ila, lomoehlohay kapa:tol, kapa:tol mina ray 'ima homawan tomiyaw a tomal kiSkapaSta'ay, pinapo'oe' ila 'izi' pa'oe'oe', 'izi' SaSo'awhay, pakhayza' ka 'ima kayzaeh ka hin'azem.

potngor ila ka 'a'iyalaeho:an hahila:, Say kilapa:, Say lamsong, Say Sawi' raroton ray lamsong ba:la' 'a'iyalaeho: ila, hini roSa' tinal'oemaeh kako: Sinraeho' hayza' ka 'ima kayzaeh a 'ima 'awhay howaw, 'oka' ma' ray 'am paSta'ay ila hayza' ka kano' howaw ma' kayzaeh Sipaehraehrang, pakra:am ka saeboeh ray 'am paSta'ay kapatawawen ka howaw.

Sapang paSta'ay hahila: potngor ila, minSa'la' 'aehae' hahila: palbaboy homabos ka tatini' pakra:am hi lasiya paSta'ay potngor ila, paho'alo' kakoSinraeho' tatini', minay roSa' ka hahila: pakSa:o' roma:ol hi koko' ta'ay, kakoSinraeho' 'am pakSa:o' mina 'okik pakita' ka 'aroma' Sinraeho', minay to:o' hihila: kiStomal, mowa:i' naehan 'aehae' hahila: patpatnawaSak, bi:il ila 'aehae' kinhae:wan ka papa'oSa', ririm'aenan tokaw papa'oSa', papoSama:, papiSibok, sizaeh titiyon rima' ila papSirinraw ray 'ima mari' ka rinraw Sinraeho', sizaeh ila 'am paSta'ay. hini paSta'ay kaspengan kakhayza'an kil ta'ay pinapo'oe'an, 'ita' SaySiyat 'izi' ngowip hino'alo'an ni ta'ay, pina'alowa' ka ka:i', mita' nonak ka kayzaehan.

矮靈祭

結束秋收農忙期，稻堆置田邊四周，收起農具刀，鋤頭放入穀倉牆邊，收割好的稻穀曬乾裝袋入穀倉，有些則搗成米粒煮成米食。

爺爺自言自語：「paSta' ay。」爺爺：「' oemaw 去通知朱家長輩，我們到五峰討論結芒約期及準備工作。」討論完，朱家開始釀酒準備東西。

結芒日到，由南、北群朱家挑選 paSta' ay、河邊會議日期，其它姓氏聆聽決定，由朱家領唱祭歌，只有此時可以唱至 paSta' ay 結束，平常不能唱祭歌，paSta' ay 期間不可吵架、做壞事、懷有妒忌的心，要保有善良的心。

河邊會議來自五峰，南庄，獅潭，聚集在兩河交會處，兩年中各姓氏發生好或不好的事，或 paSta' ay 要注意的工作事項都可提出。

第一天殺豬祭告祖靈，邀請各姓氏祖靈參與祭典，第二天迎薦請 ta' ay 共餐，各姓氏各自薦請 ta' ay，不可讓別的姓氏參與或看到，第三天迎靈，第四天娛靈，第五天是靈，隔天早上塗泥、除病，勇士跳榛木，結束後，爐主準備佳餚回謝朱家給予的祝福。

paSta' ay 是賽夏跟 ta' ay 約定，不要遺忘 ta' ay 曾經的幫助跟叮嚀，這是最美的祝福。